

Województwo Preszowskie

Historia

Najstarszym dowodem osadnictwa na ziemiach województwa preszowskiego jest cenne znalezisko antropologiczne w postaci odlewu mózgu neandertalczyka z Ganowiec pod Popradem /Gánovce pri Poprade/ sprzed 120 000 lat przed naszą erą. Kolejne stanowiska archeologiczne dokumentujące fakt zasiedlenia obszaru znajdują się w Kotlinie Popradzkiej i Hornadzkiej /Popradská i Hornádska kotlina/, Pogórze Szaryskim i Ondawskim /Šarišská i Ondavská vrchovina/, w Kotlinie Koszyckiej /Košická kotlina/ oraz w Podgórzu Wihorlatu /podhorie Vihorlatu/.

Obszar ten znajdował się pod wpływem kultury bukowogórskiej, badeńskiej, koszańskiej, ottomańskiej i łużyckiej, a w późniejszym okresie celtycko-dackiej, za pośrednictwem której doszło do kontaktu tego obszaru z rozwiniętymi kulturami Morza Śródziemnego. Od VI wieku teren ten był stopniowo zasiedlany przez Słowian. Dalsze osadnictwo słowiańskie na tych terenach ma miejsce od okresu wielkomorawskiego do XII wieku.

Stopniowo teren ten w XI – XIII wieku stał się częścią wczesnofeudalnego państwa węgierskiego, gdy jego granice zostały oparte o łuk Karpat. W XII wieku zbudowano zamki (Spiski /Spišský/, Szaryski /Šarišský/, Kapuszański /Kapušianky/, Plawecz /Plaveč/), które panowały nad pograniczem i drogami krajobrazowymi. W XIII wieku obszar ten padł ofiarą niszczycielskiego najazdu Tatarów. Władcy sprowadzili na te tereny osadników niemieckich pochodzących przede wszystkim z Saksonii, którzy zasiedlają głównie region Spisza i przyczyniają się do rozkwitu gospodarki województwa. Dochodzi do stopniowego podziału obszaru na Spisz /Spiš/, Szarysz /Šariš/, Zemplin /Zemplín/. Wsie i miasteczka targowe przekształcają się w miasta na skutek nadania im praw miejskich. Najstarsze i najbardziej znaczące spośród nich to Bardejów /Bardejov/, Kieżmark /Kežmarok/, Lewocza /Levoča/, Preszów /Prešov/, Sabinow /Sabinov/, Spiska Sobota /Spišská Sobota/, Wielki Szarysz /Veľký Šariš/ i inne.

Przez miasta te wiodły szlaki handlowe z Bałkanów przez Węgry i Polskę do wybrzeża Morza Bałtyckiego. Najważniejszą z dróg była Magna via – wielki szlak (dublowała znany „szlak bursztynowy”) na osi Koszyce – Preszów – Bardejów. Rozwój handlu i rzemiosła przyczynił się do rozkwitu miast, które połączyły się w związek pięciu wschodniosłowackich wolnych miast królewskich (Koszyce /Košice/, Lewocza /Levoča/, Bardejów /Bardejov/, Preszów /Prešov/, Sabinow /Sabinov/). Z tego okresu pochodzi również najwięcej zabytków architektury. Stopień rozwoju ekonomicznego i kulturowego tych miast był znaczny również w skali środkowoeuropejskiej.

Wiek XV przebiegał pod znakiem zaostrenia walk o tron węgierski, rozwoju ruchu braterskiego i wzrostu niepokoju społecznych. Polski król otrzymuje w zastaw 13 miast spiskich. W XVI wieku w czasie kolonizacji wołoskiej wyraźnie wzrósł udział Rusinów w całkowitej strukturze narodowościowej regionu.

Południowe części Spisza /Spiš/ i Szarysza /Šariš/ w XVI wieku były najeżdżane przez Turków. Po ich porażce pod koniec XVII wieku cały region odnotowuje intensywną działalność budowlaną związaną z odnową miast i zamków. Powstaje tzw. wschodniosłowacki renesans (Lewocza /Levoča/, Spiski Hrhov /Spišský Hrhov /, Strażki /Strážky/, Fryczowce /Fričovce/). Na tym obszarze mają miejsce częste antyhabsburskie powstania stanowe. Szczególnie krwawe było powstanie kiezmarskiego feudała Imricha Thökölyho („preszowskie krwawe jatki” w 1687 roku) i powstanie Rakoczego (XVII – XVIII wiek).

Zła sytuacja ekonomiczna i społeczna, upadek rzemiosła i handlu w miastach, klęski żywiołowe, epidemie i głód wywołały wschodniosłowackie powstanie chłopskie w 1831 roku, o którym przypomina monumentalny pomnik na górze Furcza nad Haniską niedaleko Preszowie /Furča nad Haniskou pri Prešove/. Od połowy XIX wieku dochodzi do masowej emigracji ludności na Dolną Ziemię /Dolnú zem/ a następnie do krajów zamorskich. Wpływ na dzieje regionu miały największe światowe konflikty zbrojne pierwszej połowy XX wieku. Podczas I wojny światowej w północno-wschodniej części tego obszaru miały miejsce krwawe bitwy między rosyjską i austro-węgierską armią a punktem szczytowym była operacja karpacko – dukielska u schyłku II wojny światowej w 1944 roku, w trakcie której zginęło około 150000 żołnierzy po obu stronach. O tych wydarzeniach przypomina 28 metrowy kamienny pylon na cmentarzu w Przełęczy Dukielskiej / Duklianský priesmyk/.

Podstawowe informacje

Powierzchnia: 8 974 km² (18,3% powierzchni SR)

Liczba mieszkańców: 801 939 (14,8% ludności SR)

Gęstość zaludnienia: 89 mieszkańców/km²

Ludność aktywna zawodowo: 384 787 (47,7%)

Średni wiek: 33,67 lat

Liczba powiatów: 13

Liczba miast: 23

Liczba wsi: 666

Siedziba województwa: Preszów (165 613 mieszkańców)

Województwo Preszowskie znajduje się w północno-wschodniej części Republiki Słowackiej. Słowacja jest podzielona na 8 województw. Województwo Preszowskie jest najbardziej zaludnione spośród wszystkich województw, a pod względem powierzchni jest drugim największym województwem na Słowacji. Tworzą go historyczne regiony północnego, środkowego i częściowo południowego Spisza /Spiš/, Górnego i Dolnego Szarysza /Horný a Dolný Šariš/ oraz Górnego Zemplina /Horný Zemplín/.

Województwo rozpościera się w kierunku zachód– wschód. Długością wynoszącą 250 km niemal trzykrotnie przekracza swoją szerokość. Wypełnia ono całą północno-wschodnią część Słowacji (jest najbardziej wysuniętym na wschód województwem SR). Województwo Preszowskie graniczy z Polską (360 km), Ukrainą (38 km) oraz z trzema słowackimi województwami koszyckim, bańskobystrzyckim i żylińskim.

Pod względem administracyjnym województwo preszowskie podzielone jest na 13 powiatów:

W województwie preszowskim znajduje się 666 miejscowości, z czego 23 posiadają status miasta.

Pod względem liczby mieszkańców Województwo Preszowskie dźerży prymat. Gęstość zaludnienia w województwie stanowi drugą najniższą wartość spośród wszystkich regionów Słowacji. W miastach żyje prawie 50 % mieszkańców województwa. Siedzibą województwa jest trzecie największe miasto na Słowacji, Preszów (91 767 mieszkańców).

W województwie preszowskim żyje powyżej 60 procent mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz prawie 23% w wieku przedprodukcyjnym. Średni wiek mieszkańców województwa preszowskiego wynosi jedynie 34 lata. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią niecałe 10 procent ludności.

Regionalny produkt krajowy brutto z ostatnich lat regularnie wzrasta, nawet jeśli jego wysokość jest ciągle głęboko poniżej średniej w Unii Europejskiej. W 2000 roku osiągnął on wielkość 83,7 mld. koron, co nieznacznie przewyższa sumę 2 mld. Euro.

Najbardziej znaczącą dziedziną gospodarki jest działalność handlowa. Jej udział w całkowitych dochodach województwa wynosi 44,5%. Najwięcej podmiotów gospodarczych w województwie związanych jest z handlem. Ważnymi gałęziami gospodarki są także produkcja przemysłowa i budowlana. Odnosnie do potencjału, który posiada ten region w dziedzinie ruchu turystycznego, województwo posiada wielkie rezerwy w dziedzinie oferowania usług hotelowych i restauracyjnych. Ich udział w zyskach kraju osiąga jedynie 0.6%. Korzystną dla przemysłu w województwie jest jego dywersyfikacja. Do najważniejszych gałęzi przemysłu należą przemysł drzewny, elektrotechniczny, chemiczny, tekstylny i odzieżowy, maszynowy i spożywczy.

Województwo Preszowskie jest regionem przygranicznym. Jego położenie geograficzne umożliwia mu rozwój stosunków i współpracy międzynarodowej z sąsiednimi krajami. Ze względu na rozbudowaną sieć komunikacyjną, zarówno drogową jak i kolejową region zajmuje ważne miejsce w całej wschodniej Słowacji. Przez obszar województwa przebiega międzynarodowa droga E 50 w kierunku z zachodu na wschód, z Republiki Czeskiej na Ukrainę. Ważny jest odcinek autostrady D 1 Preszów – Koszyce łączący się stopniowo z kierunkiem zachodnim przez wybudowany tunel Branisko. Przez województwo preszowskie przebiega magistrala kolejowa z Republiki Czeskiej przez Żylinę do Koszyc w kierunku granicy z Ukrainą. Istotna jest również linia przecinająca całą wschodnią Słowację z południa na północ, która zmierza z Węgier przez Preszów i Orłów do Polski. Popradzkie lotnisko, jako najwyższe położone lotnisko międzynarodowe w Europie Środkowej (718 m n. p. m.), łączy cały region z wieloma światowymi lokacjami.

Powiat Bardejów /Bardejov/

Powierzchnia powiatu: 937 km²

Liczba ludności powiatu: 76 691 (według Urzędu Statystycznego do 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Bardejów /Bardejov/

(odległość od Preszowa - 47 km, od Bratysławy - 477 km)

Liczba miast powiatu: 1

Liczba wsi powiatu: 86

Powiat Bardejów /Bardejov/ pod względem powierzchni należy do największych w województwie preszowskim.

Z północy na południowy-wschód otacza go masyw Czergow /Čergov/. Na wschodzie sąsiaduje z Pogórzem Ondawskim /Ondavská vrchovina/ i jego najwyższymi szczytami Busow /Busov/ (1 002 m) i Jaworzyna /Javorina/ (881 m).

W powiecie znajduje się średniowieczny gród Zborow /Zborov/. Pierwsze wzmianki na jego temat pochodzą z 1347 roku. Na obszarze całego powiatu jest rozmieszczonych wiele drewnianych kościołów obrządku wschodniego. Do najpiękniejszych należą kościoły Krzywe /Krivé/, Lukow /Lukov/, Kożany /Kožany/, Jedlinka, czy Troczany /Tročany/. W miejscowości Herwartow /Hervartov/ znajduje się najstarszy drewniany kościół na Słowacji – Kościół św. Franciszka z Asyżu z 1500 roku. W 2008 roku, razem z pozostałymi kościołami został on zapisany na listę UNESCO.

Miasto powiatowe Bardejów /Bardejov/ należy do skarbów historii Słowacji. Do najważniejszych zabytków należy Bazylika Mniejsza św. Idziego z jedyłą w swoim rodzaju kolekcją jedenastu

drewnianych ołtarzy skrzydłowych oraz zbudowany w stylu gotycko-renesansowy ratusz miejski. Unikalny jest system obronny, który w średniowieczu należał do najdoskonalszych miejskich fortyfikacji. W roku 2000 Bardejów został zapisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Przez cały rok wypoczynek i spokój przy termalnych źródłach doceniają osoby zwiedzające słynne Uzdrawisko Bardiów /Bardejovské Kúpele/, gdzie leczyły się znane z historii osobistości jak Józef II, car Rosji Aleksander I, czy żona Franciszka Józefa I cesarzowa Elżbieta, zwana Sissi. W pobliżu kąpieliska znajduje się skansen z ekspozycją ludowej architektury.

Umiarkowanie górzysty teren z ośrodkami narciarskimi wykorzystują głównie miłośnicy sportów zimowych. W lecie, powiat Bardejów /Bardejov/ jest stworzony dla agroturystyki, cykloturystyki i pobytu na łonie natury. Teren jest znany ze znalezisk archeologicznych, jak np. mogiły przy Hankowciach /Hankovce/, czy miejscowości Komarów /Komárov/. O tym, że w województwie wydobywano złoto turyści dowiedzą się w miejscowości Złote /Zlaté/, które słynie ze swojej górniczej historii. Bogate doświadczenia związane z owocami zwiedzający zdobędą w stylowej gorzelni znajdującej się w miejscowości Andrejová.

Powiat Humenne /Humenné/

Powierzchnia powiatu: 754 km²

Liczba mieszkańców: 64 329 (według Urzędu Statystycznego do 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Humenne /Humenné/

(odległość od Preszowa - 78 km, od Bratysławy - 508 km)

Liczba miast powiatu: 1

Liczba wsi powiatu: 60

Powiat Humenne /Humenné/ pod względem powierzchni należy do jednych większych powiatów na Słowacji.

Powiat jest położony we wschodniej części województwa preszowskiego.

Skupia 61 miejscowości. Jego centrum jest drugie największe miasto Zemplina, Humenne /Humenné/.

Miasto rozciąga się wzdłuż brzegów rzeki Laborec. Humenne liczy obecnie prawie 40 tysięcy mieszkańców. W roku 2001 oddano do użytku odrestaurowany rynek ze strefą dla pieszych.

Pierwsza pisemna wzmianka o mieście pochodzi z roku 1317, a cała jego historia jest ściśle związana z rodziną Drugeth. Drugethcy około 1610 roku na miejscu pierwotnego kamiennego zamku wybudowali renesansowy pałac. W okresie rekatolizacji w roku 1613 założono jezuickie kolegium, które było pierwszą w historii miasta szkołą średnią. W 1684 roku ród Drugeth wymarł i Humenne przeszło pod panowanie rodów hrabiowskich Csaków i Wandernatów.

Renesansowy pałac jest najważniejszym kulturowo-historycznym zabytkiem miasta, stanowi element charakterystyczny dla miasta i służy celom muzealnym oraz kulturalnym. W części pałacu znajduje się ekspozycja Muzeum Krajoznawczego.

Ludową architekturę obszaru wschodniokarpackiego przybliży zwiedzającym skansen znajdujący się w centrum miasta. Częstym celem wycieczek turystycznych są ruiny gotyckich zamków Breków /Brekov/ i Jasenów /Jasenov/, które zostały wybudowane w XIII wieku.

Powiat Kieżmark /Kežmarok/

Powierzchnia powiatu: 839 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 66 795 (według Urzędu Statystycznego do 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Kieżmark /Kežmarok/

(odległość od Preszowa - 89 km, od Bratysławy - 355 km)

Liczba miast powiatu: 3

Liczba wsi powiatu: 39

W powiecie kieżmarskim piękno przyrody łączy się z niepowtarzalnym i żywym folklorem oraz cennymi średniowiecznymi zabytkami.

Na północy graniczy z Polską. W powiecie liczy 3 miasta oraz 39 wsi.

Centrum administracyjnym jest Kieżmark /Kežmarok/. Jest to miasto ze znaną historią. Jego historyczne jądro zostało uznane za Miejski Rezerwat Zabytkowy. Co roku odbywa się tu Europejski Festiwal Rzemiosła Ludowego. Unikalnym zabytkiem sakralnym jest ewangelicki kościół artykularny z 1717 roku, w roku 2008 zapisany na listę UNESCO. Drewniany budynek z cisu i czerwonego świerku powstał bez użycia gwoździ. We wnętrzu znajdują się organy z drewnianymi piszczałkami. Nad miastem czuwa Kieżmarski zamek /Kežmarský hrad/. Należy on do najlepiej zachowanych zamków miejskich na naszym terenie. Został wybudowany w drugiej połowie XV wieku. Znajduje się w nim muzeum poświęcone historii Kieżmarku i okolic.

Do województwa należy obszar Parku Narodowego Pieniny. Wiele ludzi łączy go z atrakcją, jaką niewątpliwie jest spływ Dunajcem na tratwach. Trasa prowadzi przez największy kanion w Europie Środkowej – kanion rzeki Dunajec - z przystani tratw Majere- Kwaśne Łąki /Kvašné lúky/ do Leśnicy /Lesnice/ i z przystani Czerwony Klasztor /Červený Kláštor/ do Leśnicy /Lesnice/. W Czerwonym Klasztorze zostało założone muzeum.

Bezpośrednio pośrodku malowniczej górskiej przyrody Pienin znajduje się miejscowość Osturnia /Osturňa/ – skarb tradycyjnej góralskiej ludowej architektury. Wydawać by się mogło, że dla tego malowniczego miasteczka czas się zatrzymał, do dziś bowiem miejscowa ludność nosi tradycyjne stroje ludowe.

Powiat Lewocza /Levoča/

Powierzchnia powiatu: 357 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 32 584 (według Urzędu Statystycznego do 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Lewocza /Levoča/

Liczba miast powiatu: 2

Liczba wsi powiatu: 31

Powiat Lewocza jest położony w południowej części województwa preszowskiego, w Kotlinie Hornadzkiej /Hornádska kotlina/.

Obejmuje 2 miasta i 31 miejscowości. Na tym terenie koncentruje się wiele średniowiecznych zabytków kulturowych o znaczeniu światowym.

Miasto powiatowe Lewocza w 1950 roku stało się miejskim rezerwatem zabytkowym. Znajduje się tu ponad 330 obiektów zabytkowych. Historyczne jądro miasta jest otoczone potężnymi miejskimi murami obronnymi. Dominantą centrum jest Kościół św. Jakuba, narodowy zabytek kultury. Jego wysmukła wieża stanowi wyraźny element sylwetki miasta. Turyści z całego świata mogą podziwiać 11 gotyckich i renesansowych ołtarzy w jego wnętrzu. Najcenniejszy jest główny gotycki ołtarz skrzydłowy pochodzący z warsztatu Mistrza Pawła z Lewoczy. Ołtarz, wyrzeźbiony z drzewa lipowego, jest najwyższy w całym gotyckim świecie.

Do obszaru miasta należy również jedno z najstarszych miejsc pielgrzymek na Słowacji – Mariańska Góra /Mariánska hora/. W 1995 roku podczas wizyty papieża Jana Pawła II odbywała się tu największa pielgrzymka w naszych dziejach.

Zamek spiski /Spišský hrad /należy do największych zamkowych kompleksów w Europie Środkowej i jest zapisany na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO. Jego historia sięga XI wieku. W cieniu Spiskiego zamku rozkwitało również miasto Spiskie Podhradzie /Spišské Podhradie/. Jego częścią jest Spiska Kapituła /Spišská Kapitula/, która w 1956 roku została uznana za miejski rezerwat zabytkowy, a Stopniowo stała się centrum kościelnym Spisza. W tej części miasta zwiedzający mogą podziwiać perłę gotyckiej architektury – Katedrę św. Marcina. Do zabytków Spiskiej Kapituły należy również wieża zegarowa. Spiska Kapituła /Spišská Kapitula/ oraz Spiskie Podhradzie /Spišské Podhradie/ były znane z dobrych szkół.

Do ciekawych zjawisk przyrody powiatu Lewocza należy pagórek Siwa Broda /Sivá Brada/ znajdujący się w pobliżu Spiskiego Podgradzia /Spišské Podhradie/. Na jego szczycie pośrodku jeziora źródłowego o średnicy 3 metrów wypływa woda mineralna.

Medzilaborce

Powierzchnia powiatu: 427 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 12 170 (według Urzędu Statystycznego do 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Medzilaborce

(odległość od Preszowa - 89 km, od Bratysławy - 519 km)

Liczba miast powiatu: 1

Liczb wsi powiatu: 22

Powiat Medzilaborce jest położony pośród malowniczej przyrody Pogórza Laboreckiego /Laborecká vrchovina/. Do jego terytorium należy część Chronionego Krajobrazowego Obszaru Wschodnie Karpaty /Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty/. Środowisko naturalne oraz powietrze na tych terenach jest jednym z najlepszych w całej Słowacji. Powiat obejmuje 22 wsie oraz miasto Medzilaborce, które stanowi jego centrum administracyjne.

Najstarsza pisemna wzmianka o Medzilaborcach pochodzi z 1543 roku, kiedy miasto wchodziło w skład posiadłości rodziny Drugeth. Miasto podczas I i II wojny światowej zostało kilkakrotnie zniszczone. Najstarszym zabytkiem jest Kościół św. Bazyla Wielkiego z 1903 roku. Dominantą miasta jest kościół prawosławny św. Ducha, który został wybudowany w 1949 roku.

Chlubą miasta, a także całego regionu jest Muzeum Sztuki Nowoczesnej Andy Warhola. Powstało ono w 1991 roku i przyciąga odwiedzających z całej okolicy.

W sławnym ze swej historii Krasnym Brodzie /Krásny Brod/ znajdują się ruiny klasztoru i kościoła zakonu Bazylianów z XVI wieku.

W okolicy miasta znajduje się ośrodek sportów zimowych – Danowa /Danová/ i Borów /Borov/.

Powiat Poprad

Powierzchnia powiatu: 1 112 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 104 481 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Poprad

Liczba miast powiatu: 3

Liczba wsi powiatu: 19

Powiat popradzki jest jednym z najludniejszych powiatów województwa preszowskiego.

Na jego terytorium znajdują się trzy parki narodowe – Tatrzański Park Narodowy, Park Narodowy Niskie Tatry i Park Narodowy Słowacki Raj. Centrum administracyjnym jest miasto Poprad.

Wysokie Tatry dźwiją prym w następujących kategoriach: są najchłodniejszym miejscem na terenie całej Słowacji oraz występuje tam największa ilość opadów. Ten piękny zakątek Słowacji z uwagi na swoje walory turystyczne bez wątpienia należy do najciekawszych miejsc w całym kraju. Tatrzański Park Narodowy odwiedza rocznie pięć milionów turystów. Do najważniejszych szczytów należy Gerlach /Gerlachovský štít/, Krywań /Kriváň/ i Łomnicki Szczyt /Lomnický štít/, na który prowadzi kolejka linowa z Tatrzańskiej Łomnicy /Tatranská Lomnice/. Przepiękne przyrodnicze scenerie można podziwiać również w tatrzańskich dolinach. Wysokie góry usiane są licznymi jeziorami polodowcowymi, których liczba oscyluje w granicy 170. Najstojniejszym z nich jest Jezioro Szczyrbskie /Štrbské pleso/, a za największy uważa się Wielki Staw Hińczowy /Veľké Hincovo pleso/. Najwspanialszym spośród endemicznych gatunków zwierząt występujących na tym obszarze jest kozica górska. W Łomnicy /Lomnici/ zostało założone Muzeum Tatrzańskiego Parku Narodowego, które umożliwia zapoznanie się z tatrzańską przyrodą. W Tatrach pojawiła się niezliczona ilość obiektów wypoczynkowych, niektóre z nich to historyczne zabytkowe uzdrowiska – na przykład Grandhotel w Starym Smokowcu /Starý Smokovec/. Warto także wspomnieć znany twór krasowy – Bielańską jaskinię wapienną /Belianská jaskyňa/. Znajduje się ona w Kotlinie Tatrzańskiej /Tatranská Kotlina/, na północnym zboczu Kobyłego Wierchu /Kobylý vrch/.

W Popradzie znajduje się miejski zabytkowy rezerwat Spiska Sobota /Spišská Sobota/. Rynek otaczają cenne stare domy należące do rzemieślników. W Spiskiej Sobocie dominuje Kościół św. Jerzego z ołtarzem z warsztatu Mistrza Pawła z Lewoczy.

Miłośnicy folkloru dobrze znają wieś Ždiar /Ždiar/, w której ludowe zwyczaje są częścią normalnego życia.

Powiat Preszów /Prešov/

Powierzchnia powiatu: 934 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 165 613 (według Urzędu Statystycznego do 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe):

Preszów

Liczba miast powiatu: 2

Liczba wsi powiatu: 89

Powiat preszowski to największy i najgęściej zaludniony powiat w całym województwie preszowskim.

Z północy i północnego-wschodu otaczają go pasma górskie Czergów /Čergov/ i Pogórze Ondawskie /Ondavská vrchovina/. Na połuniowym-wschodzie wznoszą się Góry Słańskie /Slanské irchy/ a z południowej strony region przechodzi w Kotlinę Koszycką /Košícká kotlina/. Oś województwa preszowskiego stanowi rzeka Torysa oraz jego centrum, którym już od wieków jest miasto Preszów. To trzecie największe miasto Słowacji jest centrum administracyjnym powiatu preszowskiego, jak również metropolią dawnej szariskiej żupy.

Preszów oczaruje zwiedzających przede wszystkim cennymi historycznymi zabytkami. Sakralną dominantą metropolii Szarysza jest Konkatedra św. Mikołaja wybudowana w XIV wieku w stylu gotyckim. Preszów jest znaczącym ośrodkiem kościelnym. Jest główną siedzibą diecezji greckokatolickiej na Słowacji. Jest także ośrodkiem Wschodniego Dystryktu Kościoła Ewangelickiego wyznania augsburskiego na Słowacji. Kolegium ewangelickie z roku 1667 jest perłą architektury.

Do chętnie zwiedzanych miejsc w regionie należą ruiny zamku Szaryskiego, Kapuszańskiego i Zbójnickiego. Znaleźiska archeologiczne z góry zamkowej na zamku Szarysz dowodzą, że osadnictwo w tym miejscu sięga paleolitu.

Częstym celem turystycznym w województwie są słynne Dubnickie kopalnie opalowe w Górach Słańskich /Slanských vrchoch/. Znane na całym świecie dubnickie opale były wydobywane zwłaszcza pod koniec XIX wieku. Poza wyjątkowością samego produktu wydobywania, zwiedzających mogą zainteresować również liczne zabytki techniki.

Inną ciekawostką powiatu z dziedziny techniki jest Solivar przy Preszowie – narodowy zabytek kultury. Kompleks z XVII wieku należy do najważniejszych zabytków techniki w całej Słowacji.

W miejscowości Breżany /Brežany/ znajduje się trójdzielny drewniany greckokatolicki Kościół św. Łukasza wschodniego typu. Kościół ten jest jedyny w swoim rodzaju. Został on wybudowany w 1727 roku a odnowiony w drugiej połowie XVIII wieku.

Czarującej przyrody Gór Słańskich /Slanské vrchy/ i atrakcji takich jak wypłukiwanie złota, posmakujecie w strefie rekreacyjnej Sigord.

Powiat Sabinow /Sabinov/

Powierzchnia powiatu: 484 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 56 329 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Sabinow /Sabinov/

(odległość od Preszowa - 21 km, od Bratysławy - 451 km)

Liczba miast powiatu: 2
Liczba wsi powiatu: 41

Powiat sabinowski leży w samym sercu województwa preszowskiego.

Jego centrum administracyjne, miasto Sabinow /Sabinov/, już w XIII wieku było rozwiniętą posiadłością królewską.

Pierwsza pisemna wzmianka o mieście położonym nad brzegiem Torysy pochodzi z 1248 roku. Razem z Preszowem, Sabinow /Sabinov/ uzyskał prawa miejskie w 1299 roku. W XV wieku stał się członkiem związku pięciu wschodniosłowackich miast - Pentapolitana. Pozycję miasta na zewnątrz podkreślały mury obronne pochodzące z XV i XVI wieku, z których do dziś zachował się ciągły pas. Świecką dominantą miasta jest ratusz.

Najstarszym zabytkiem architektury jest gotycki kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela.

W powiecie znajdują się ruiny zamków, które w średniowieczu chroniły szlaki handlowe.

Najważniejszymi są Zamek Kamieniecki /Kamenický hrad/ oraz Hanigowski /Hanigovský hrad/.

Centrum całorocznego wypoczynku stał się ośrodek Drienica – Lysa /Lysá/.

Powiat Snina

Powierzchnia powiatu: 805 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 38 752 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Snina

Liczba miast powiatu: 1

Liczba wsi powiatu: 33

Powiat Snina jest najbardziej na wschód wysuniętym powiatem województwa preszowskiego.

Historycznie należy on do regionu Zemplin /Zemplín/. Północną granicę powiatu tworzy granica z Polską, natomiast na wschodzie graniczy on z Ukrainą.

Miasto Snina jest gospodarczym oraz administracyjnym centrum regionu, w którym żyje około 40 000 mieszkańców. Samo miasto liczy ponad 21 000 mieszkańców.

Do głównych wizytówek tego regionu należą liczne skały krasowe. Park Narodowy Poloniny jest częścią Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Karpaty Wschodnie, który został utworzony przez organizację UNESCO celem ochrony puszczy pierwotnej znajdującej się na terenie parku. Jego najwyższym szczytem jest Kremenec, który obecnie stanowi punkt graniczny pomiędzy Słowacją, Polską i Ukrainą. Karpackie bukowe puszcze pierwotne (Strużycza /Stužica/, Haweszowa /Havešová/, Rožok /Rožok/ i Puszcza Kijowska /Kyjovský prales/) w roku 2007 zostały zapisane na listę UNESCO.

W powiecie Snina znajduje się pięć unikalnych drewnianych kościołów obrządku wschodniego – Uliczkie Krzywe /Uličské Krivé/, Topola /Topoľa/, Ruski Potok /Ruský Potok/, Kalna Roztoka /Kalná Roztoka/ i Hrabowa Roztoka /Hrabová Roztoka/.

W górnym biegu Cirochy został wybudowany rezerwuuar wody pitnej - Zalew Starina zaopatrujący w wodę część wschodniej Słowacji.

Powiat Stara Lubowla /Stará Ľubovňa/

Powierzchnia powiatu: 624 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 51 710 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Stara Lubowla /Stará Ľubovňa/

Liczba miast powiatu: 2

Liczba wsi powiatu: 42

Dużą część starolubowelskiego powiatu tworzy granica z Polską, co miało również wpływ na jego ciekawą historię.

Najstarsza pisemna wzmianka o Starej Lubowli pochodzi z 1292 roku. Miasto otrzymało tytuł wolnego miasta królewskiego w 1364 roku. O jego pozycji w kolejnych wiekach decydował handel i rzemiosło. W mieście ważną rolę spełniał zamek Lubowla /hrad Ľubovňa/, który został wybudowany jako pograniczna twierdza w drugiej połowie XIII wieku. Zamek położony w północnej części Węgier służył do ochrony ważnego szlaku handlowego prowadzącego do Polski. Odbywały się tu często spotkania węgierskich i polskich władców. W 1412 roku Zygmunt Luksemburski oddał zamek oraz 13 miast spiskich w zastaw polskiemu królowi Władysławowi II Jagielle. W latach 1656 – 1661 ukrywano tu polskie klejnoty koronne. Z barwną przeszłością zamku wiąże się również nazwisko podróżnika, króla Madagaskaru, Maurycego Beniowskiego, który w 1768 roku był więziony na zamku Lubowla. Dziś w gotyckiej wieży (Nebojsa) na szóstym piętrze znajduje się wieża widokowa z widokiem na 360-stopniową panoramę, na całe okolice zamku. W podzamczu, w plenerze urządzono muzeum architektury ludowej, gdzie został przeniesiony również kościół obrządku wschodniego z Matysowej. Obecnie zamek jest ważną atrakcją turystyczną regionu.

Kolejną ważną pograniczną warownią w średniowieczu był Zamek Plawecz /Plavečský hrad/. Zamek ten, wybudowany w pierwszej połowie XIII wieku jest jednym z zamków Plawecz /Plaveč/- Lubowla /Ľubovňa/-Niedzica- Orawa /Orava/, które stały na straży północnej granicy Węgier.

Warunki naturalne całej lubowelskiej okolicy oferują duże możliwości dla ruchu turystycznego, wypoczynku, jak również turystyki. Do atrakcji turystycznych należą Uzdrawisko Lubowla /Ľubovnianske kúpele/ i Uzdrawisko Wyżne Rużbachy /Kúpele Vyšné Ružbachy/. Biją tu naturalne źródła z wodą leczniczą. Oprócz tego w obrębie całego regionu jest około 85 źródeł mineralnych.

Powiat Stropkow /Stropkov/

Powierzchnia powiatu: 389 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 20 789 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Stropkow /Stropkov/

Liczba miast powiatu: 1

Liczba wsi powiatu: 42

Powiat Stropkow /Stropkov/ znajduje się w północnej części województwa preszowskiego. Żyje tu około 21 000 ludzi. Administracyjnym oraz społecznym centrum stało się miasto Stropkow /Stropkov/.

Dotychczas najbardziej wiarygodne pisemne informacje o tym mieście pochodzą z lat 1404 oraz 1408. W roku 1492 Stropkow /Stropkov/ ze swoją twierdzą stał się siedzibą administracyjną dla pobliskich majątków, obejmujących w okresie średniowiecza 37 wsi.

Miasto oferuje wiele możliwości na spędzenie wolnego czasu. Jedną z nich jest Park ZOO, który był inicjatywą społeczną.

W miejscowości Potoky znajduje się Kościół św. Paraskiewy z 1773 roku. Ta trójdzielna perła architektury wraz z dzwonicami jest ogrodzona murem. Zabytkiem sakralnym jest również prawosławny Kościół Narodzenia Przeświętej Bogurodzicy w Olszawce /Olšavke/.

Niedaleko Stropkova /Stropkova/ znajduje się jedno z najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym miejsc na terenie wschodniej Słowacji – zalew Wielka Domasza /Veľká Domaša/.

Powiat Świdnik /Svidník/

Powierzchnia powiatu: 550 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 33 208 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Świdnik /Svidník/

(odległość od Preszowa - 55 km, od Bratysławy - 490 km)

Liczba miast powiatu: 2

Liczba wsi powiatu: 66

Powiat Świdnik jest położony na Pogórzu Ondawskim i Laboreckim /Ondavská i Laborecká vrchovina/ Na północy graniczy z Polską. W rejonie znaleziono dowody na to, że 2000 lat p.n.e. miał w tym miejscu swoje siedziby lud wschodnio-słowackich mogił.

Miasto Świdnik /Svidník/ powstało w XIII wieku. Współcześnie jest centrum całego powiatu. W Świdniku w 1956 roku zostało założone Muzeum Kultury Ukraińskiej, które jest częścią Słowackiego Muzeum Narodowego. Do muzeum należy również skansen wsi ukraińskiej.

Głównym punktem ruchu turystycznego powiatu Świdnik są drewniane kościoły rozmieszczone na całym jego obszarze. W powiecie jest 10 kościołów obrządku wschodniego. Jednym z najwspanialszych jest Kościół św. Mikołaja w miejscowości Bodružal /Bodružal/. Posiada on trzy wieże. Zrębowa konstrukcja w postaci trzech kwadratów rozstawionych na jednej osi symbolizuje Trójcę Świętą. Kościół pod wezwaniem św. Michała Archanioła w Ladołomirowej /Ladomírovej/ został wybudowany w 1742 roku. Częścią budowli jest dzwonnica, cmentarz i ogrodzenie zrębowe. Oba kościoły od roku 2008 są zapisane na listę UNESCO. Piękna tych budowli dopełnia unikalna przyroda otaczająca kościoły.

Na dzieje miasta Świdnik oraz jego okolic w sposób znaczący wpłynął okres drugiej wojny światowej. W pamięci narodu zapisała się przede wszystkim karpacko-duklińska operacja wojenna, która prowadziła do wyzwolenia spod faszystowskiej okupacji. O krwawych walkach przypomina dziś pomnik żołnierzy I Korpusu Armii Czechosłowackiej, zespół rzeźb matki dziękującej żołnierzowi sowieckiemu na wyzwolenie, aleja bohaterów Dukli, wieża na granicy z Polską, pomnik saperów i Muzeum Wojskowe w Dukli.

Powiat Vranov nad Topľą /Vranov nad Topľou/

Powierzchnia powiatu: 769 km²

Liczba mieszkańców powiatu: 78 488 (według Urzędu Statystycznego 31. 12. 2007)

Siedziba powiatu

(miasto powiatowe): Vranov nad Topľą /Vranov nad Topľou/

(odległość od Preszowa - 51 km, od Bratysławy - 481 km)

Liczba miast powiatu: 2

Liczba wsi powiatu: 66

Powiat Vranov nad Topľą /Vranov nad Topľou/ jest położony w Vranovskej pagórkowatej krainie, w niwie rzek Ondawa /Ondava/ i Topľa /Topľa/. Do najstarszych słowiańskich siedlisk powiatu należą pozostałości domów w miejskiej części Vranova datowane na VII wiek. Na początku XV wieku miasto otrzymało prawa miejskie.

Najcenniejszym zabytkiem historycznym miasta jest późnogotycki rzymskokatolicki kościół Narodzenia Maryi Panny barokizowany po roku 1735. W 1831 roku Vranov był centrum antyfeudalnego powstania chłopskiego.

Historia regionu była ściśle związana z dziejami zamku Czyczawa /Čičava/, miasto należało do władztwa tego grodu. Pierwsza pisemna wzmianka o zamku Czyczawa /Čičava/ pochodzi z 1270 roku. Władaty nim kolejne rody ziemiańskie. Na zamku odbywało się podobno wesele legendarnej hrabianki Elżbiety Batory.

Ważnym zabytkiem techniki znajdującym się w powiecie jest wiadukt Hanuszowski /Hanušovský viadukt/, wzniesiony podczas II wojny światowej.

Miasto Vranov nad Topľą /Vranov nad Topľou/ ma wygodną pozycję wyjściową do wielu turystycznych miejsc w okolicy, przede wszystkim do obszaru rekreacyjnego Domasza /Domaša/ oraz Gór Słańskich /Slanských vrchov/.

Religie

W strukturze religijnej województwa preszowskiego pod względem liczebności dominuje wyznanie rzymskokatolickie (67 %), następnie greckokatolickie (16 %), ewangelickie (5 %) i prawosławne (4 %).

Województwo preszowskie pod względem terytorialno-administracyjnej organizacji należy do kościoła rzymskokatolickiego, do prowincji wschodniej, archidiecezji koszyckiej i diecezji spiskiej. Archidiecezja Koszycka powstała w 1804 roku. Jej siedzibą są Koszyce. Terytorialnie administruje obszarem Górnego i Dolnego Szarysza oraz Górnego Zemplina. Diecezja spiska powstała w 1776 roku. Siedzibą jest Spiska Kapitula (UNESCO), gdzie znajduje się Kościół Katedralny św. Marcina. Diecezja zarządza regionem Spisza.

Najważniejszym miejscem pielgrzymek na Słowacji jest Lewocza, której znaczenie ma charakter międzynarodowy. Tradycje czczenia rzeźb Maryi sięgają XIV wieku. W czasie głównej pielgrzymki liczba pielgrzymów na Górze Mariańskiej osiąga średnio pół miliona. Powiat Preszów należy do pięciu powiatów na Słowacji o najwyższej absolutnej liczbie osób wyznania rzymskokatolickiego. Spośród dziewięciu miejscowości na Słowacji ze 100-procentowym udziałem ludności rzymskokatolickiej, aż pięć znajduje się w województwie preszowskim.

Preszowskie arcybiskupstwo grekokatolickie (eparchia) powstało w 1818 roku. Siedzibą jest Preszów, gdzie znajduje się Kościół Katedralny św. Jana Chrzciciela. Najważniejszym grekokatolickim miejscem pielgrzymek jest Lutina /Lutina/. Korzenie tradycji pielgrzymek do tego miejsca sięgają 1851 roku. Do innych grekokatolickich ośrodków pielgrzymkowych należą Litmanowa /Litmanová/, Krasny Bród /Krásny Brod/, Bukowa Górka /Buková Hôrka/, Szaszowa /Šašová/, Czircz /Čirč/ i Rafajowce /Rafajovce/. Na Słowacji grekokatolicy posiadają największą ilość wyznawców w województwie preszowskim. Grekokatolicy są dziś skoncentrowani przede wszystkim w północno-wschodniej części Słowacji.

W obrębie terytorialnej organizacji kościoła ewangelickiego województwo preszowskie należy do Wschodniego Dystryktu Tatrzańskiego i Szarysko-zemplińskiego /Východného dištriktu, Tatranského i Šariško–zemplínskeho/ senioratu. Siedzibą biskupa dystryktualnego jest Preszów. Ewangelicy są skoncentrowani zwłaszcza na zachodnim Spiszu i środkowym Potoplu /Potoplí/.

W ramach terytorialno-administracyjnej organizacji osób prawosławnych mieszkających na Słowacji, województwo preszowskie należy do eparchii preszowskiej. Głównym centrum administracyjnym kościoła prawosławnego jest Preszów, gdzie znajduje się siedziba rady eparchialnej, arcybiskupa oraz Kościół Katedralny św. Aleksandra Newskiego. Kościół prawosławny w województwie preszowskim posiada największą liczbę wyznawców w całej Słowacji. Największa koncentracja osób wyznania prawosławnego występuje w północnej i północno-wschodniej części województwa.

Różnorodną strukturę religijną województwa preszowskiego dopełniają Reformowany Kościół Katolicki, Ewangeliczny Kościół Metodystyczny, Jednota Braci Baptystów, Kościół Bracki, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Apostolski na Słowacji, zespoły chrześcijańskie na Słowacji, Czechosłowacki Kościół Husycki na Słowacji, Kościół Starokatolicki, Chrześcijański Zbór Świadców Jehowy i Wyznaniowe Gminy Żydowskie.

Geografia

Informacje ogólne

Powierzchnia: 8 974 km² (18,3% powierzchni SR)

Liczba mieszkańców: 801 939 (14,8 % SR)

Gęstość zaludnienia: 89 mieszkańców na 1 km²

Województwo preszowskie pod względem powierzchni jest drugim największym województwem na Słowacji. Tworzą go historyczne regiony północnego, środkowego i częściowo południowego Spisza, górnego i dolnego Szarysza oraz górnego Zepmlina.

Powierzchnia

Swoją powierzchnią 8 998 km² zajmuje w przybliżeniu 18 % terytorium Republiki Słowackiej.

Położenie

Województwo rozpościera się w kierunku zachód– wschód. Długością wynoszącą 250 km niemal trzykrotnie przekracza swoją szerokość. Wypełnia ono całą północno-wschodnią część Słowacji. Województwo preszowskie graniczy z Polską (360 km), Ukrainą (38 km) oraz z trzema słowackimi województwami, koszyckim, bańskobystrzyckim i żylińskim.

Województwo preszowskie jest regionem przygranicznym. Jego położenie geograficzne umożliwia mu rozwój stosunków i współpracy międzynarodowej z sąsiednimi krajami. Ze względu na rozbudowaną sieć komunikacyjną, zarówno drogową jak i kolejową region zajmuje ważne miejsce w całej wschodniej Słowacji. Przez obszar województwa przebiega międzynarodowa droga E 50 w

kierunku z zachodu na wschód, z Republiki Czeskiej na Ukrainę. Ważny jest odcinek autostrady D 1 Preszów – Koszyce łączący się stopniowo z kierunkiem zachodnim przez wybudowany tunel Branisko. Przez województwo preszowskie przebiega magistrala kolejowa z Republiki Czeskiej przez Żylinę do Koszyc w kierunku granicy z Ukrainą. Istotna jest również linia przecinająca całą wschodnią Słowację z południa na północ, która zmierza z Węgier przez Preszów i Orłów do Polski. Popradzkie lotnisko, jako najwyżej położone lotnisko międzynarodowe w Europie Środkowej (718 m n. p. m.), łączy cały region z wieloma światowymi lokacjami.

W województwie preszowskim znajduje się wysunięta najbardziej na wschód miejscowość Republiki Słowackiej – Nowa Sedlica niedaleko Humennego /Nová Sedlica pri Humennom /($22^{\circ}34'$ długości geograficznej wschodniej).

Ukształtowanie terenu

Ukształtowanie terenu województwa preszowskiego jest wyraźnie zróżnicowane, ze średnio wysokimi górami, z których najwyższe są Wysokie Tatry /Vysoké Tatry/. Na tym obszarze znajduje się najwyżej położone miejsce na Słowacji – Szczyt Gerlach o wysokości 2 655 m. Z całkowitej powierzchni województwa wynoszącej 899 761 ha lasy zajmują 49,1 %.

Klimat

Województwo preszowskie znajduje się umiarkowanym pasie północnym. Pasma to charakteryzuje się występowaniem czterech pór roku. Klimat poszczególnych obszarów województwa znacznie się od siebie różni. Do ciepłej strefy klimatycznej należy południowy obszar województwa (część Niziny Wschodniosłowackiej), ze średnią roczną temperaturą 8-10°C. Środkowa część województwa z niższymi górami należy do strefy umiarkowanie ciepłej, gdzie średnia roczna temperatura waha się od 4 do 8°C. Do chłodnej strefy klimatycznej należą najwyższe części województwa o wysokości powyżej 800 m n.p.m. (Wysokie Tatry). Średnie roczne temperatury osiągają tam wartość od 4,1 w Starym Smokowcu /Starý Smokovec/ do 2,1°C na Łomnickim Szczycie /Lomnický štít/.

Wody

Pod względem hydrogeograficznym województwo preszowskie leży na głównym europejskim dziale wodnym. Przeważająca część terenu należy do zlewiska Morza Czarnego (dorzecze Bodrogu i Hornadu /Hornád/), tylko północno-zachodnia część terenu województwa należy do zlewiska Morza Bałtyckiego (dorzecze Popradu i Dunajca). Na tym obszarze znajduje się również wiele malowniczych jezior, które powstały przez działalność lodowców w Tatrach. Największym z nich jest Wielki Staw Hińczowy /Veľké Hincovo pleso/ o powierzchni 20 ha i głębokości 53 m. Do ważnych sztucznych zbiorników wodnych wybudowanych na Słowacji po II wojnie światowej należą Domasza /Domaša/ i Starina. Województwo jest bogate w źródła termalne oraz mineralne. Ich występowanie jest związane z głębokimi załamaniem w płaszczu ziemskim (Uzdrowisko Bardejów /Bardejovské Kúpele/, Wyżne Rubachy /Vyšné Ružbachy/, Cigelka /Cigelka/).

Przyroda

W bogatej i różnorodnej przyrodzie województwa preszowskiego znajduje się duża ilość obszarów chronionych. Najcenniejsze są parki narodowe – Tatrzański Park Narodowy, Pieniński Park Narodowy i Park Narodowy Poloniny, w południowo-zachodniej części województwa rozciąga się Park Narodowy Niskie Tatry. Poza tym występują tu liczne obszary chronione.

Na terenie województwa ma miejsce wyraźna dyferencjacja klimatu w zależności od wysokości nad poziomem morza, która powoduje zasadniczą zmianę w rozłożeniu pięter roślinności. Teren województwa jest w przeważającej części górzysty, znaczny jest też udział lasów. Ze względu na szatę roślinną województwo to należy do jednych z najbogatszych regionów Słowacji, bowiem pomimo niewielkiej powierzchni terenu występuje tu duża ilość oryginalnych gatunków roślin.

Struktura gatunkowa i różnorodność zwierząt zależy od środowiska, które stwarza im warunki do życia. Świat zwierząt jest związany ze światem roślin, który daje im pożywienie i schronienie. W stepie kulturowym przeważają zwierzęta stepowe - gryznie (zając, suseł, nornik, kuraki, kuropatwa, bażant, przepiórka). Zwierzęta leśne są zależne od specyficznych gatunków leśnej roślinności. W lasach liściastych występuje wilga, dzięcioł, sikorka, pilch, kot leśny i dzik. W lasach iglastych żyje głuszec, niedźwiedź brunatny, kuna i ryś. W wysokich partiach gór mieszka kozica tatrzańska, świstak, nornik śnieżny i borsuk. W środowisku wodnym występuje wiele gatunków ryb i ptactwa wodnego.

Ludność

Województwo preszowskie dzięki swojemu położeniu geograficznemu i warunkom naturalnym należy do terenów, na których już w dalekiej przeszłości pojawiło się pierwsze osadnictwo. Obecnie na terenie województwa żyje powyżej 791 tyś. mieszkańców (14,5 % całkowitej liczby mieszkańców Słowacji). Zaludnienie regionu jest nierównomierne. Znajdują się tu regiony należące do największych pod względem liczby obywateli (Preszów, Poprad) oraz takie, które należą do najślabiej zaludnionych (Medzilaborce, Stropkow, Lewocza, Snina).

Obszar województwa preszowskiego należy do najrzadziej zaludnionych terenów Republiki Słowackiej. Znajdują się tu 642 wsie oraz 23 miasta. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 88 mieszkańców na km². Z całkowitej liczby mieszkańców 54,3 % żyje w miastach (w siedzibie województwa –Preszowie, zamieszkuje 92 786 mieszkańców). W strukturze regionu występują wszystkie typy formacji osiedleńczych od wsi , po małe, średnie i większe miasta.

Do najstarszych miejscowości w województwie należą Chmelow /Chmeľov/ (powiat Preszów) i Medzianky (powiat Vranov n.T., 1212 r.), zaś najmłodszą jest Bania /Baňa/ (powiat Stropkow, 1957 r.). Największą liczbą mieszkańców wyróżnia się miejscowość Lendak (powiat Kieżmark, 4352), natomiast najmniejszą Hawranec /Havranec/ (powiat Świdnik, 9). Najwyżej położoną osadą na Słowacji jest Skalne Pleso /Skalnaté Pleso/ (powiat Poprad, 1 750 m n.p.m.).

Województwo preszowskie ma, w porównaniu ze średnią krajową, młodszą strukturę wiekową (średni wiek wynosi 33,67 lat). Umieralność wynosi 8,33 zgonów na 1 000 mieszkańców natomiast w porównaniu z ogólnokrajową średnią współczynnik urodzeń jest wyższy (13,03 urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców).

Obszar województwa pod względem narodowościowym nie jest homogeniczny. Ponad 9/10 mieszkańców ma słowackie obywatelstwo. Do najliczniejszych mniejszości należą rusińska i ukraińska.

Transport

Województwo preszowskie pod względem transportu międzynarodowego zajmuje znaczącą pozycję na osi północ-południe, a także wschód-zachód. Przechodzi przez nie ważny słowacki północny korytarz drogowy Żylina - Preszów – Koszyce, w kierunku północ – południe, wschodni międzynarodowy korytarz Polska – Stara Lubowla – Preszów oraz Polska - Świdnik - Preszów, który wiedzie do Koszyc i na Węgry.

Linie kolejowe o międzynarodowym i ogólnokrajowym znaczeniu to Żylina-Koszyce-Medzilaborce i Plawecz – Preszów – Koszyce.

Na terenie województwa znajduje się międzynarodowe lotnisko w Popradzie obsługujące przede wszystkim region Tatr, pozostałe części województwa mają połączenia lotnicze z międzynarodowego lotniska Koszyce. Transport publiczny jest zapewniony przez szeroko rozwinięte linie Słowackiego Transportu Autobusowego (Slovenská autobusová doprava).

Potrzebom osób zmotoryzowanych służy gęsta sieć dróg różnej kategorii wraz z położonymi przy nich centrami usługowymi, takimi jak stacje benzynowe i serwisy.

Etnografia

Na terytorium województwa preszowskiego obecnie żyje ponad 800 000 mieszkańców, co stanowi około 15 procent z ogólnej ilości mieszkańców Słowacji. Jest to najwięcej w całej Słowacji. Zaludnienie regionu jest bardzo nierównomierne. Znajdują się tutaj powiaty, które ze względu na ilość mieszkańców należą do największych na Słowacji (Preszów, Poprad), ale także powiaty należące do najmniejszych (Medzilaborce, Stropków, Lewocza, Świdnik).

W województwie preszowskim jest największa liczba urodzeń na Słowacji. Ogólny przyrost ludności jest trzeci pod względem wielkości w ramach województw RS. Ludność województwa należy do najmłodszych w RS, średnia wieku osiąga 35,66 lat. Stopniowo jednak rośnie liczba mieszkańców w wieku produktywnym i poproduktywnym. Gęstość zaludnienia, 89 mieszkańców na km², jest drugą największą na Słowacji.

Województwo preszowskie ze względu na swoje położenie geograficzne i warunki przyrodnicze należy do regionów Słowacji z najstarszymi formami osiedlenia. W strukturze stołecznej są reprezentowane wszystkie typy formacji stołecznych, od prowincji przez mniejsze i średnie miasta aż po wielkie miasta. Znajduje się tutaj 666 miejscowości, w tym statut miasta posiada 23. W miastach żyje niecałe 400 000 mieszkańców, co jest prawie 50 % mieszkańców województwa.

Siedzibą województwa preszowskiego jest trzecie największe miasto Słowacji Preszów (91 767 mieszkańców). Najstarszym miastem na prowincji w Województwie są Žakovce (powiat Kežmarok) z 1209 roku, a najmłodszą Lipniki /Lipny/ (powiat Preszów) z 1990 roku. Najwyżej położoną miejscowością są Wysokie Tatry (1010 m n. m.), a najniżej położonym jest Długie Klczowo /Dlhé Klčovo/ (powiat Vranov nad Topľou) (117 m n. m.). Miejscowością najbardziej wysuniętą na północ w województwie jest Ondawka/Ondavka/ (powiat Bardejów), na południe Seczowska Polanka/Sečovská Polanka/ (powiat Vranov nad Topľou), na zachód Wysokie Tatry (powiat Poprad),

na wschód Nowa Sedlica /Nová Sedlica/ (powiat Snina), która jest zarówno najbardziej wysuniętą na wschód miejscowością na całej Słowacji.

Terytorium województwa jest pod względem narodowościowym niehomogeniczne. Więcej niż dziewięć dziesiątych tworzy ludność słowackiej narodowości (90,3 %). Romska mniejszość narodowa stanowi 4,5 %, Rusińska 2,6 %, Ukraińska 0,8 %, Czeska 0,5 % i Węgierska 0,1 %. Pozostałych (1,2 %) stanowią inne mniejszości narodowe. Z 139 czysto słowackich miejscowości na całej Słowacji (100-procentowy udział mieszkańców narodowości słowackiej) w Województwie Preszowskim znajduje się ich 64.

W województwie preszowskim Romowie są najliczniej reprezentowaną grupą w ramach całej Słowacji. Rusini i Ukraińcy są typowymi mniejszościami regionu północno – wschodniego Słowacji, które nie mają rozwiązane wzajemne stosunki. Odzwierciedla się to w różnych poglądach związanych z ich pochodzeniem i okresem ich przyścia do Obszaru Karpackiego. Największe skupisko Rusinów na Słowacji znajduje się w województwie preszowskim. Na Słowacji jest około 700 miejscowości z ludnością Rusińską i 22 miejscowości, w których Rusini stanowią więcej niż 50 % ludności. Ukraińcy podobnie jak Rusini, gromadzą się w północno – wschodniej Słowacji. W województwie preszowskim Czesi i Morawianie są reprezentowani poniżej przeciętnej. Północ województwa preszowskiego należy do miejsc najbardziej reprezentowanych przez Polaków na Słowacji. Odrębną grupą etnograficzną żyjącą na pograniczu polsko – słowackim są Górale (część Zamagurska Spisza). Zasiedlenie niemieckie koncentrowało się przede wszystkim do historycznego regionu Spisza i zostało roziane także do większych centrów historycznych. W ramach województwa preszowskiego najwięcej Niemców żyje w ich starym obszarze prowincjonalnym, w powiecie Stara Lubowla. W województwie preszowskim Węgrzy są reprezentowani w minimalnej ilości. W ramach struktury etnograficznej na terytorium województwa preszowskiego żyją jeszcze mniejsze grupy Rosjan, Bułgarów, Żydów i pozostałych narodowości.

Ekonomika

Województwo Preszowskie ze względu na moc ekonomiczną i dochody ludności, pozostaje w rozwoju gospodarczym w tyle za poziomem Republiki Słowackiej. W tworzeniu ogólnopństwowego produktu krajowego brutto (PKB) województwo preszowskie osiąga dziewięć procent, co stanowi najmniejszą część wśród wszystkich ośmiu województw Słowacji. Regionalny PKB stopniowo rośnie, ale pomimo tego stale należy do tych, które są poniżej średniej w ramach Unii Europejskiej.

Najbardziej znaczącą gałęzią gospodarstwa jest działalność handlowa, którą w regionie zajmuje się najwięcej podmiotów gospodarczych. Do najbardziej istotnych gałęzi gospodarczych należy przemysł przetwórczy, przede wszystkim spożywczy opierający się na produkcji rolniczej, odzieżowy, włókienniczy, związany z przetwórstwem drzewa, maszynowy, ale także przemysł elektrotechniczny, chemiczny i farmaceutyczny. W przemyśle jest zatrudnionych około 34 % ludności ekonomicznie aktywnej. Za względu na olbrzymi potencjał województwa w dziedzinie rozwoju ruchu turystycznego, przejawiają się znaczne rezerwy w oferowaniu usług związanych z zakwaterowaniem i stołowaniem.

W województwie preszowskim przeważają małe i średnie przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa do 49 pracowników tworzą więcej niż 95 procent z wszystkich przedsiębiorstw i wielkie przedsiębiorstwa z 250 lub więcej pracowników nie stanowią nawet 1 %. Najbardziej dojrzałymi obszarami pod względem ekonomicznym w województwie preszowskim są powiaty Poprad, Preszów i Humenné.

Najślabszymi, peryferyjnymi są obszary pograniczne Medzilaborce, Świdnik, Stropków i powiat Lewocza .

W województwie preszowskim do najbardziej znaczących przedsiębiorstw należą Chemosvit Svit, Tatravagónka Poprad, Mecom Humenne, Bukóza Vranov, Elcom Preszów a Stroptel Stropków.

Najbardziej istotni inwestorzy w województwie preszowskim pochodzą z Austrii, Włoch, Francji, Cypru, Finlandii, Luksemburga, Belgii, Holandii, USA i Niemiec.

Z punktu widzenia przyjęcia inwestycji zagranicznych województwo preszowskie jest poniżej średniej w ramach Słowacji i już dość długo zajmuje ostatnią pozycję. Obecnie województwo jest atrakcyjne zwłaszcza dla inwestycji z taną produkcją montażową.

Dla potencjalnych inwestorów województwo preszowskie posiada wiele pozytywów, na przykład:

- długotrwałą tradycję w produkcji przemysłowej,
- więcej niż trzy czwarte populacji posiada określony rodzaj wykształcenia technicznego,
- relatywnie najtańszą siłę roboczą na Słowacji,
- odpowiednie warunki do rozwoju współpracy z krajami sąsiednimi, Polską i Ukrainą,
- odpowiednie środowisko handlowe do wejścia kolejnych firm, przygotowane elementy przemysłowe dla inwestorów.

Dla dalszego rozwoju ekonomicznego województwa preszowskiego mają ogromne znaczenie istniejące lub w bliskiej przyszłości przygotowywane parki przemysłowe Poprad – Matejovce, Kieżmarok, Sabinov, Preszów – Grófske, Preszów – Záborské, Preszów - Haniska pri Preszowie, Preszów – Petrovany, Bardejów – Wschód, Humenne i Snina.

W województwie preszowskim występują bogate zasoby surowców, najbardziej znaczące są zasoby soli kamiennej, wapnia, kamienia budowlanego, surowców cegielnianych, zeolitu i rudy manganowej.

Przyroda

Stosunki przyrodnicze i chronione tereny

Stosunki przyrodnicze w województwie preszowskim są bardzo urozmaicone. Powierzchnia drugiego najbardziej rozległego województwa na Słowacji jest przeważnie górzysta. Terytorium województwa przecina ważna granica pomiędzy Karpatami Zachodnimi i Wschodnimi. Do najbardziej znanych grup geomorfologicznych należą Tatry, Pieniny, Spiszaska Magura /Šarišská vrchovina/, Góry Lewockie /Levočské irchy/, Čergov, Pogórze Szaryskie /Šarišská vrchovina/, Kotlina Koszycka, Góry Slanske /Slanské vrchy/, Pogórze Ondawskie /Ondavská vrchovina/, Pogórze Laboreckie /Laborecká vrchovina/, Góry Bukowskie /Bukovské vrchy/ a Góry Wihorlatskie /Vihorlatské vrchy/.

Region województwa preszowskiego z punktu widzenia wartości przyrody należy do najbardziej znaczących na Słowacji. Znajduje się tutaj najstarszy park narodowy na Słowacji (1949) Tatrzański Park Narodowy (TANAP), który od 1993 roku jest także rezerwatem biosferycznym, najstarszy międzynarodowy park przyrody w Europie Pieniński Park Narodowy (PIENAP) i Park Narodowy Połoniny, którego puszcze są wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Do województwa preszowskiego należą także Park Narodowy Niskie Tatry (NAPANT) i Park Narodowy Słowacki Raj ze swoim specyficznym obszarem rozpadlin i wąwozów. Bogatymi lasami odznacza się obszar chroniony

Karpaty Wschodnie, a roślinami i zwierzętami wyjątkowo chroniony obszar krajobrazowy Vihorlat. Oprócz powierzchniowo rozłożonych obszarów chronionych w województwie preszowskim znajduje się kilkadziesiąt obszarów chronionych o małych powierzchniach – narodowe rezerwy przyrody, rezerwy przyrody, narodowe zabytki przyrody, zabytki przyrody, tereny chronione.

Najwyżej położonym miejscem województwa preszowskiego jest Szczyt Gerlach (2655 m n.p.m.) w Tatrach Wysokich, który zarówno jest najwyższym szczytem Republiki Słowackiej. Najniżej położone miasto znajduje się przy wycieku rzeki Ondavy w katastrze miejscowości Nižný Hrušov (105 m n.p.m.).

Województwo preszowskie posiada najchłodniejszy i najbardziej deszczowy klimat na Słowacji. Z hydrograficznego punktu widzenia województwo preszowskie należy do zlewiska Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego. Przez to terytorium przechodzą główne europejskie działy wodne. Najbardziej znaczącymi ciekami wodnymi są Torysa, Topľa, Ondava, Laborec, Cirocha a w zachodniej części województwa Poprad a Dunajec. Z jezior naturalnych jej duża część koncentruje się w wysokogórskim środowisku Tatr Wysokich (stawy). Znajduje się tutaj największe i najgłębszy staw w Tatrach Słowackich – Wielki Staw Hińczowy /Veľké Hincovo pleso/ (20,08 ha, 53 m), jak również najwyżej położony Staw Niebieski /Modré pleso/ (2192 m n. m). Znajdują się tutaj najwyższe wodospady Słowacji z dominującym wysokim na 80 metrów Wodospadem Kmecia /Kmeťový vodopád/ w dolinie Nefcerka.

Wielkie znaczenie mają zbiorniki wodne – Wielka Domasza /Veľká Domaša/ na Ondave a Starina na Ciroche. Z wód mineralnych najbardziej znaczące są kwaśne wody mineralne w Wysznych Ružbachoch /Vyšných Ružbachoch/, Nowej Lubowli /Novej ubojni/, Uzdrowiskach Bardejowskich /Bardejovských Kúpeľoch/, Cigeľke, Sivej Brade, Baldovciach, Gánovciach, Lipovciach a Szindliari /Šindliari/. W Uzdrowiskach Bardejowskich , Wysznych Ružbachoch i w Nowej Lubowli już w przeszłości powstały znaczące centra uzdrowiskowe.

Pierwotna wegetacja województwa preszowskiego została przeważnie tworzona lasami. Dominującymi rodzajami są dęby, buki, świerki, modrzewie, jodły a sosny. Bardzo szczególna i różnorodna jest fauna województwa preszowskiego. Niedźwiedź brunatny, wilk zwyczajny, ryś, kozica górzysta środkowoeuropejska, świstak górzysty tatrzański i wiele dalszych rodzajów są typowymi przedstawicielami zwierzęcymi tego obszaru.

Transport

Infrastruktura transportowa w województwie preszowskim.

Na terytorium województwa preszowskiego znajduje się łącznie 3 094 kilometrów dróg.

drogi I klasy stanowią 20,2 %,
drogi II klasy stanowią 16,9 %,
drogi III klasy stanowią 61,9%.

Drogi II i III klasy przejęło pod swoją administrację od 1 stycznia 2004 r. Województwo Preszowskie. Na terytorium województwa znajduje się 2484 kilometrów dróg 2 i 3 klasy. Zarządzaniem drogami

jest zapewniane za pośrednictwem własnej organizacji – Administracja i Konserwacja Dróg Województwa Praszowskiego /Správa a údržba ciest PSK/.

Wykonanie kompetencji w dziedzinie transportu drogowego zapewnia województwo za pośrednictwem Wydziału Transportu Województwa Praszowskiego .

Na ogólnej długości autostrad słowackich odcinki w województwie praszowskim stanowią 9,14%. Stan infrastruktury drogowej ogólnie w odznacza się wielką gęstością, ale mniejszą ilością dróg wyższej kategorii. Udoskonalenie i dobudowanie infrastruktury drogowej w województwie, szczególnie odcinków autostrad w kierunku na zachód i połączenie województwa z Bratysławą jest bardzo potrzebne. Podobnie połączenie Polski i Węgier przez nasze terytorium jest bardzo istotne.

Wśród najważniejszych tras drogowych o znaczeniu międzynarodowym, które znajdują się na terytorium województwa, należą:

-E 50 łącząca granicę czesko – słowacką z granicą słowacko – ukraińską (Drietoma – Żylina – Praszów – Koszyce – granica SR/UA - Užhorod)

-371 na odcinku Praszów – Świdnik – Wysny Komarnik – granica SR/PL (Rzeszów).

Istotną jest także droga nr 68 prowadząca do Polski przez Mnišek nad Popradom.

Trać kolejowa

Trać kolejowa województwa praszowskiego stanowi 430 km traci i 41 km tatrzańskiej kolejki elektrycznej.

Najważniejszymi skrzyżowaniami kolejowymi są Praszów i Poprad..

Linia kolejowa Żylina – Koszyce ma znaczenie ogólnopaństwowe i jest przyporządkowana systemu porozumień międzynarodowych AGC a AGTC. Dzięki stopniowej modernizacji są tutaj osiągnięte szybkości 120 km/h.

Linia kolejowa Kysak – Prešov – Plaveč tworzy północno – południowy przelot o międzynarodowym znaczeniu i jest przyporządkowana do systemu tras AGTC. W węźle kolejowym do wspomnianej traci przyłączają się także tracie o znaczeniu regionalnym z Bardejowa, Vranova nad Topľou, Humenného, Sniny a Medzilaborzec.

Transport autobusowy

Decydującym rodzajem transportu w ramach województwa praszowskiego jest transport autobusowy, który zapewnia więcej jako 90 % transportu mieszkańców.

Transport autobusowy w województwie zapewniają czterej publiczni przewoźnicy:

SAD Praszów

SAD Humenne

SAD Poprad

BUS Karpaty Stara Lubowla

Transport lotniczy

Połączenie lotnicze w regionie zapewnia lotnisko międzynarodowe Poprad – Tatry, najwyżej położone lotnisko w Europie Środkowej (718 m n.p.m.).

Po kompletnej rekonstrukcji przeprowadzonej w 1992 roku odbywa się regularny i nieregularny transport podróźnych i transport towarowy, a także loty widokowe.

Klienci z województwa preszowskiego hojnie wykorzystują lotnisko międzynarodowe w Koszycach, oddzielone jedynie 47 km od siedziby województwa, miasta Preszowa.

W Peszowie znajduje się także lotnisko wojskowe w Niżnej Szebastowej /Niżnej Šebastovej/.

W województwie preszowskim znajduje się kilka lotnisk o znaczeniu regionalnym, które są wykorzystywane głównie do celów sportowych. Są to lotniska w Zborove, Kucznie/Kučíne/, Kamenici nad Cirochou i w Ražnianach.

Memorandum pomiędzy Województwem Preszowskim a SARIO

Województwo Preszowskie i Słowacka Agencja rozwoju Inwestycji i Handlu (SARIO) ustaliły współpracę, która ma zwiększyć konkurencję podmiotów przedsiębiorczych na terytorium województwa. 29 marca w Popradzie Marszałek Województwa Preszowskiego Peter Chudík i generalny dyrektor SARIO Juraj Kiesel podpisali memorandum o współpracy.

Przyszła współpraca opiera się na rozwoju i propagacji środowiska przedsiębiorczego, na prezentowaniu korzyści tego środowiska oraz na wspomaganiu działań podmiotów przedsiębiorczych. Według marszałka województwa podpis memoranda przychodzi „pięć minut po dwunastej, ale lepiej później niż wcale. Oczekujemy pomoc w sferze zyskiwania bezpośrednich inwestycji zagranicznych,” zaznaczył P. Chudík.

Agencja będzie zapewniała propagowanie województwa zagranicą podczas wystaw międzynarodowych, misji handlowych lub forów handlowo – inwestycyjnych. Jedną z pierwszych czynności będzie on-line przełączenie stron internetowych. „Niniejsza współpraca będzie się opierała przede wszystkim na wspomaganiu wdrażania do tego województwa inwestycji zagranicznych. Przygotowujemy program poszczególnych rokowań bezpośrednio tu w regionie, aby inwestorzy mogli bezpośrednio rokować z kompetentnymi pracownikami województwa, miast i miejscowości o możliwościach inwestowania w konkretne projekty, które znajdują się właśnie w tym regionie” przypomniał generalny dyrektor. Dodał, że agencja SARIO przygotowuje rokowanie inwestorów w regionach, gdzie inwestorzy będą mogli bezpośrednio rokować głównie tam, gdzie jest wysokie bezrobocie. „Wschód zasługuje na więcej uwagi niż dotychczas,” podkreślił J. Kiesel.

Województwo preszowskie już 9 marca w Bratysławie prezentowało się na imprezie Investment & Cooperation Forum Slovakia 2010, w której wzięli udział przedstawiciele wszystkich ósmu województw, 65 przedstawiciele miast i 89 przedstawiciele potencjalnych lub emablowanych inwestorów z planem ekspandować.

Województwo preszowskie po tarnawskim i nitrzańskim jest trzecie z którym SARIO podpisało memorandum o współpracy. Jeszcze w ten sam dzień do memorandum przyłączył się region koszycki, pozostałe są w stadium rokowań.

Nagrody Województwa Preszowskiego

Publiczna Nagroda Województwa Preszowskiego.

Województwo preszowskie każdego roku przyznaje publiczne nagrody jednostką i grupą, którzy przyczynili się nadzwyczajnymi korzyściami dla rozwoju województwa preszowskiego.

Publiczne nagrody to:

Nagroda Województwa Preszowskiego

Nagroda Marszałka Województwa Preszowskiego

Nagroda Marszałka Województwa Preszowskiego jest publiczną nagrodą przyznawaną dla obywateli Republiki Słowackiej i zagranicznych obywateli, jednostek lub grup za nadzwyczajny wkład i szczególne wyniki, którzy w danym roku przyczynili się do ożywienia ekonomiki województwa i spadku bezrobocia, lub przyczynili się wzbogaceniem ludzkiego poznania w dziedzinie, szkolnictwa, nauki, badania i techniki, w kraju lub zagranicą osiągnęli wyniki godne zwrócenia uwagi w dziedzinie kultury, sztuki, i sportu, zasłużyli się w kraju lub zagranicą w propagowaniu województwa, lub poświęceniem własnego życia zaoferowali pomoc w ratowaniu życia drugiego człowieka lub ratowanie znaczących wartości materialnych.

Nagroda Marszałka Województwa Preszowskiego (od 2005 roku) przypomina serce człowieka, objęte po obu stronach skrzydłami. Ten obiekt symbolizuje udział w każdym czynie twórczym, jako nieprzeoczona część rozwoju cywilizacji człowieka. Ciało człowieka – źródło energii życia, witalności, jest niesiona skrzydłami, które przypominają nieustanne zmiany i ruch. W symbole ciała ludzkiego jako „Nagrody“ jest wyrażona potrzeba i ocena solidarności i empatii w nowoczesnej racjonalnej wspólnocie.

Finanse

Podstawą finansowej gospodarki województwa jest budżet, który jest tworzony na okres jednego roku kalendarzowego.

Powstanie budżetu województwa, jego tworzenie i treść, reguły gospodarki budżetowej, tworzenie i wykorzystanie źródeł pozabudżetowych, sposób wyrównywania finansowego pomiędzy województwami, stosunki wobec budżetu państwowego i wobec budżetów miejscowości reguluje ustawa nr 442/2003 Dz. U., przez którą zmienia się i zostaje uzupełniona ustawa Parlamentu Słowackiego nr 303/1995 Dz. U. o regułach budżetowych w brzmieniu późniejszych przepisów.

Wydział finansów województwa realizuje ogólny budżet województwa preszowskiego jako całość oraz zapewnia działalność metodyczną i kontrolną. Prowadzi księgowość, wykazy, sumowanie dokumentów podporządkowanych organizacji w ramach województwa oraz prowadzi działalność metodyczną i kontrolną.

Kultura

Od 1 kwietnia 2002 województwo preszowskie przejęło kompetencje w dziedzinie kultury. Województwu Preszowskiemu podlega 29 obiektów kultury.

Instytucje kultury należące do kompetencji województwa:

- 2 teatry
- 7 ośrodków oświatowych
- 7 bibliotek
- 10 muzeów i galerii
- 2 obserwatoria astronomiczne a planetaria
- 1 zespół artystyczny

Wykonywanie kompetencji w dziedzinie kultury zapewnia województwo za pośrednictwem Wydziału Kultury Województwa Preszowskiego .

Wydział Kultury

W wydziale jest zatrudnionych czterech specjalnych pracowników, którzy wykonują samodzielną kontrolę na poziomie samorządu w określonym zakresie. Opracowują analizy i oceny rozwoju województwa w dziedzinie kultury, wykonują specjalne prace, lub ogólny zakres czynności rozwoju regionalnego w dziedzinie kultury województwa dla 28 organizacji kulturowych.

Należy tam siedem bibliotek regionalnych, siedem regionalnych ośrodków oświatowych, osiem muzeów, dwa teatry, dwie galerie i dwie obserwatoria astronomiczne a planetaria.

Praca wydziału

1. Powoływanie, zakładanie, łączenie, likwidowanie, kierowanie i kontrola organizacji oraz obiektów.

Przygotowuje wnioski na powoływanie, zakładanie, łączenie, likwidowanie obiektów kultury (biblioteki, muzea, galerie, ośrodki oświaty, obserwatoria astronomiczne a planetaria, teatry i zespoły artystyczne), określa ich specjalne ukierunkowanie i terytorialny zasięg oraz stwarza warunki organizacyjne, ekonomiczne, materialno – techniczne i personalne niezbędne do ich pracy, kontroluje ich pracę i zarządzanie według obowiązującego prawa.

2. Ochrona funduszu zabytkowego

Zapewnia stwarzanie warunków dla ochrony funduszu zabytkowego, zajmuje stanowisko wobec wniosków związanych ogłoszeniem i likwidacją terenów zabytkowych i współpracuje z organami administracji państwowej dla ochrony funduszu zabytkowego przy ochronie, odnowie i wykorzystywaniu zabytków kulturowych i terenów zabytkowych na terytorium województwa.

3. Składanie wniosków odpowiednim organom:

- opracowuje analizy stanu poszczególnych obszarów kultury i przedkłada wnioski do ich dalszego rozwoju według wymogów odpowiednich organów,
- opracowuje koncepcje,
- opracowuje programy, projekty i zadania rozwoju krótkotrwałego i długotrwałego poszczególnych dziedzin kultury na terenie województwa,

- przygotowuje wnioski dla pomocy wybranym okręgom działań teatralnych w formie celowych środków i wspomaganie działań kulturalnych mniejszości narodowych na terenie województwa.

4. Udział w przygotowywaniu i tworzeniu budżetu

Bierze udział w tworzeniu i zatwierdzaniu budżetów oraz zatwierdzaniu budżetów obiektów kultury, których założycielem jest województwo preszowskie, proponuje i przedkłada wnioski na rozpisanie docelowych pomocy finansowych w dziedzinie kultury z budżetu województwa.

Rozwój regionalny

Opracowuje i ocenia analizy rozwoju województwa i jego części, zapewnia i koordynuje opracowanie programu rozwoju gospodarczego i społecznego województwa. Zapewnia i koordynuje opracowanie gałęzi koncepcji i strategii rozwoju gospodarczego i społecznego województwa.

Wykonywanie kompetencji w dziedzinie rozwoju regionalnego zapewnia województwo za pośrednictwem Wydziału Rozwoju Regionalnego województwa preszowskiego .

Kompetencje wydziału rozwoju regionalnego

Pomoc społeczna

Od 1 lipca 2002 województwo preszowskie przyjęło kompetencje w dziedzinie pomocy społecznej.

Województwo w swoim zakresie czynności posiada 27 obiektów oferujących usługi społeczne z prawną subiektywnością i 20 obiektów bez prawnej subiektywności (domy dla samotnych rodziców, ośrodki rehabilitacyjne, ośrodki kryzysowe i przytułki).

Województwo oferuje również dotacje dla podmiotów niepaństwowych – osoby prawne i fizyczne, które wykonują usługi według ustawy o pomocy społecznej (Ustawa Parlamentu Słowackiego nr 195/1998 Dz. U. w brzmieniu późniejszych przepisów).

Wykonywanie kompetencji w dziedzinie pomocy społecznej realizuje województwo za pośrednictwem Wydziału Społecznego Województwa Preszowskiego.

Szkolnictwo i Sport

Kształcenie

Od 1 lipca 2002 r. województwo preszowskie przejęło kompetencje w dziedzinie kształcenia, posiada pod sobą 85 szkół średnich i 72 obiektów szkolnych.

Szkoły średnie podlegające województwu preszowskiemu

20 gimnazjów

65 średnich szkół zawodowych

Obiekty szkolne w kompetencjach województwa:

45 stołówek

22 internatów szkolnych
2 państwowe szkoły językowe
2 gospodarstwa szkolne

Od 1 stycznia 2008 województwo przejęło finansowanie nad niepaństwowymi podstawowymi szkołami artystycznymi i niepaństwowymi obiektami szkolnymi.

Wykonywanie kompetencji w dziedzinie kształcenia zapewnia województwo za pośrednictwem wydziału szkolnictwa.

Kompetencje wydziału szkolnictwa w województwie według ustawy nr 596/2003 Dz. U. o administracji państwowej w szkolnictwie w samorządzie szkolnym i o zmianie i uzupełnieniu niektórych przepisów

- powoływanie i likwidacja szkół i obiektów szkolnych przy przeniesionych uprawnieniach administracji państwowej – szkoły średnie, ośrodki praktycznego nauczania,

- powoływanie i likwidacja szkół i obiektów przy uprawnieniach samorządu – podstawowe szkoły artystyczne, szkoły językowe (oprócz szkół językowych przy szkołach podstawowych), internaty szkolne, obiekty stołówek szkolnych, gospodarstwa szkolne i ośrodki praktyki specjalistycznej, ośrodki usług oferowanych dla szkół, centra wolnego czasu z terytorialnym zakresem czynności województwa,

- tworzenie warunków związanych z wychowaniem, kształceniem oraz kontrolowaniem frekwencji obowiązkowego uczęszczania do szkół średnich, warunki dotyczące zapewnienia wychowania i kształcenia dzieci oraz uczniów ze specjalnymi wychowawczo – kształceniowymi potrzebami, dzieci i uczniów o wyjątkowych zdolnościach i talencie w szkołach i obiektach szkolnych,

- realizowanie administracji państwowej w drugim stopniu w sprawach, o których w pierwszej kolejności zdecydował dyrektor szkoły,

- na koszty połączone z przeniesionymi uprawnieniami administracji państwowej, państwo oferuje województwu środki finansowe za pośrednictwem wojewódzkiego urzędu szkolnego. Wysokość niniejszych środków zależy od ilości uczniów w szkołach, których województwo jest założycielem.

Służba zdrowia

Od 1 stycznia 2004 województwo preszowskie przejęło kompetencje nad służbą zdrowia.

Województwo wydaje pozwolenia na udzielanie opieki zdrowotnej w niepaństwowych obiektach służby zdrowia, prowadzi rejestr obiektów służby zdrowia, powołuje polikliniki i szpitale z polikliniką TT typu

Kompetencje w dziedzinie służby zdrowia w województwie

Wykonywanie miejskiej administracji państwowej w dziedzinie służby zdrowia w województwie jako przeniesione wykonywanie administracji państwowej wykonuje województwo,:

- zbiera do archiwum dokumentację zdrowotną i zapewnia jej oddanie udzielającemu usługi,
- zatwierdza badanie biomedyczne w obiekcie służby zdrowia opieki ambulatoryjnej,
- zapewnia zastępstwa w przypadku niezbędnego wykonywania opieki zdrowotnej innym oferującym a także przy tymczasowym wstrzymaniu pozwolenia,
- wydaje pozwolenia i inne decyzje w sprawach ustanowionych przez odrębny przepis,

- wykonuje nadzór nad wykonywaniem opieki zdrowotnej w zakresie ustanowionym przez odrębny przepis,
- zapewnia realizowanie zadań nałożonych przez ministerstwo zdrowia dotyczących służby zdrowia,
- współpracuje z ministerstwem zdrowia przy zapewnianiu wspólnego przygotowania służby zdrowia do obrony państwa,
- określa zakres obwodu lekarskiego włącznie z listą miejscowości, imiennej listy ulic, ewentualnie numerów porządkowych domów.

Aktualne wezwania i poszukiwanie partnerów

„Partner search“ – wezwanie do szukania partnerów. Projekty Europejskie muszą posiadać ogólnie co najmniej 3 partnerów z 3 różnych krajów Unii Europejskiej. W praktyce ta liczba jest większa. Oficjalną regułą, która prowadzi do sukcesu projektu jest udział w nim partnerów z „nowych państw członkowskich“. Nowym krajem członkowskim jest także Słowacja, dlatego udział partnerów ze Słowacji w projektach jest bardzo mile widziana. Partner search – wezwanie do szukania partnerów we większości pochodzi od strony lidera projektu, który jest zainteresowany kolejnymi partnerami projektu. Temat projektu, podstawowe informacje o projekcie, wezwanie i program, pod który należy odpowiednie wyzwanie, aby szukać partnerów oraz inne ważne informacje znajdują się zawsze w wezwaniu. Wymogi i kryteria w przypadku różnych typów projektu różnią się, dlatego w przypadku zainteresowania należy jak najszybciej skontaktować się z liderem projektu, który udzieli dokładnych informacji dotyczących projektu. Do osoby kontaktowej można zwrócić się z pytaniami, co oczekuje się od Państwa jako partnera projektu i czy Państwem jako partnerem projektu są zainteresowani itd. (Należy opisać waszą organizację, szkoły, stowarzyszenie obywatelskie ...). W przypadku udziału w projekcie (który po jego przedłożeniu zostanie zatwierdzony) należy być w permanentnym kontakcie z liderem jak również pozostałymi partnerami projektu i na podstawie koordynacji i wspólnych spotkań należy napełniać cele projektu.

Do udziału w projekcie europejskim jest niezbędna co najmniej podstawowa znajomość języka angielskiego. Komunikacja początkowa i końcowa, wytyczne lidera projektu, jak również spotkania partnerów odbywają się w języku angielskim. Dlatego też wezwania do opinii publicznej są przekazywane w języku angielskim.

Programy a wspomaganie obszarów

PROGRAMY EUROPEJSKIE I GRANTY

Wraz z nowym okresem 2007-2013 zostają wprowadzone programy europejskie i granty. Chodzi o możliwości uzyskania źródeł finansowych do realizacji projektów. Istnieje ponad 300 grantów oferujących pomoc, które są kierowane instytucjami europejskimi. Główną cechą tych grantów jest ponadnarodowe partnerstwo podmiotów w ramach projektów, tzn. co najmniej trzech partnerów z trzech różnych krajów Unii Europejskiej. Projekty są składane na podstawie wezwania. Wezwanie te będą aktualnie umieszczane na stronie internetowej województwa.

Przedstawicielstwo Województwa Preszowskiego w Brukseli nieustannie te wezwania monitoruje i opracowuje.

Informacje dotyczące programów europejskich i grantach są opublikowane przez instytucje europejskie na stronie internetowej : http://www.ec.europa.eu/grants/index_en.htm

Programy transgraniczne

W Unii Europejskiej już przez długi okres czasu istnieją programy ukierunkowane na współpracę międzyregionalną na pograniczu oraz szerszym terytorium krajów członkowskich. W latach 2007 - 2013 Słowacja wzdłuż swoich granic posiada 5 programów współpracy transgranicznej - Program Współpracy Transgranicznej SR-ČR, Program Współpracy Transgranicznej SR-AT, Program Współpracy Transgranicznej SR-PL, Program Współpracy Transgranicznej SR-MR, Program ENPI HU-SR-RO-UA. Do ponadnarodowej współpracy zostają włączone dwa kolejne programy - Central Europe 2007 - 2013 a Southeast Europe 2007 - 2013. Do międzynarodowej współpracy ogólnoeuropejskiej jest program INTERREG IVC. Kolejnym programem oferującym pomoc dla współpracy transgranicznej i terytorialnej jest program INTERACT II.

Europejska współpraca terytorialna jest nowym samodzielnym celem spójnej polityki Unii Europejskiej. Wywodzi się z doświadczeń współpracy regionalnej w ramach Inicjatyw Wspólnotowych INTERREG i Programów Współpracy Transgranicznej (CBC). Jej celem jest osiągnięcie wyrównanej integracji różnych terytoriów Unii Europejskiej za pośrednictwem wspomaganie współpracy regionów.

W ramach trzeciego celu "Europejska Współpraca Terytorialna" ma zostać osiągnięte wspomaganie:

- współpracy transgranicznej za pośrednictwem wspólnych inicjatyw miast i regionów,
- współpracy transnarodowej w celu integrowanego rozwoju terytorialnego,
- współpracy interregionalnej i wymiany doświadczeń.

Podmioty z województwa Pieszowskiego mają możliwość z punktu widzenia terytorialnej zasadności czerpać środki Unii Europejskiej z dwóch programów współpracy transgranicznej:

Program Współpracy Transgranicznej Polska – Republika Słowacka 2007 – 2013.

Wspólny Program Węgry – Słowacja – Ukraina – Rumunia, który będzie jako jedynym multilateralnym programem realizowanym przez ENPI.

Aktualne wezwania – Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej

Obecny okres programowy 2007 - 2013 dla Republiki Słowackiej jest pierwszym okresem programowym, w którym będzie możliwość korzystania ze funduszy Unii Europejskiej podczas całego jego trwania i to na podstawie dokumentu Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia SR w latach 2007 - 2013 (NSRR).

Ten strategiczny dokument został opracowany zgodnie z nowymi rozporządzeniami Unii Europejskiej dla funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, a następnie został zatwierdzony przez Rząd Republiki Słowackiej

Aktualne wezwania – Regionalny Program Operacyjny (RPO)

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego (ROP) jest wzrost dostępności i jakości infrastruktury cywilnej i wyposażenia w regionach.

PROJEKTY WOJEWÓDZTWA PRESZOWSKIEGO

Projekt – Realizacja mikroprojektów na pograniczu polsko – słowackim w latach 2007 – 2010.

Nazwa projektu : „Realizacja mikroprojektów na pograniczu polsko – słowackim w latach 2007 – 2010“

Ukončené projekty

POKER – komunikacja, partnerstwa, wspólne punkty wyjścia i plany dla NUTS II

RIS Preszów - Rozwój i wdrażanie Regionalnej Strategii Innowacji w Województwie Preszowskim

IPC – Innowacyjne centrum partnerskie

ROBINWOOD – rewitalizacja prowincji i jej obszarów za pośrednictwem stale utrzymanego rozwoju za pomocą środków integrowanego leśnego menażerstwa APIDE- Regional Action Plans for Innovation Development and Enterprises

Imprezy europejskie

Propagowanie województwa preszowskiego i prezentacja jego pomyslnych projektów

Przedstawicielstwo w Brukseli propaguje województwo preszowskie oraz jego pomyslnie projekty na prestiżowych imprezach w Brukseli. Udział na takich imprezach jest poprzedzony długim rzędem wypełnienia ważnych kryteriów i zadań, które województwo przyporządkowują pomiędzy dynamicznie rozwijające się regiony, które są w centrum Europy z roku na rok są bardziej znane. Przedstawicielstwo Województwa Preszowskiego przeprowadza prezentacje, które pomagają w szerzeniu i utwierdzeniu pozytywnego imidżu województwa preszowskiego i zwiększają jego ocenę na poziomie europejskim. Przedstawicielstwo województwa preszowskiego także pomimo silnej konkurencji 300 miast regionów jest silnym i szanowanym partnerem.

Województwo może prowadzić współpracę międzynarodową jedynie na podstawie umowy, która musi posiadać nazwę i siedzibę uczestników umowy, przedmiot umowy dotyczący określenia czasu, na który jest zawierana. Porozumienie musi być zawarte pisemnie i musi zostać z góry zatwierdzone większą połową głosów wszystkich radnych przedstawicielstwa i natychmiast zatwierdzone przez jednostką terytorialną lub organ innego państwa.

Umowa o współpracy lub członkostwo w stowarzyszeniu międzynarodowym nie może być w sprzeczności z Konstytucją Republiki Słowackiej i z umowami międzynarodowymi, którymi Republika Słowacka jest związana i nie może być w sprzeczności z publicznym interesem.

Podstawy prawne współpracy międzynarodowej.

Województwo Preszowskie obecnie posiada podpisane porozumienia o współpracy z sześcioma regionami:

Abruzzo (16 wrzesień 2003 r.)

Województwo Małopolskie (14. październik 2003 r.)

More og Romsdal (18 grudzień 2002 r.)

Województwo Pardubické (22 październik 2002 r.)

Obwód Wołogodzki (29 czerwiec 2004 r.)

Obwód Zakarpacki (15 marzec 2005 r.)

Górne Pireneje (Preszów, 26 października 2005, Paryż, 8 listopada 2005)

Forum regionów krajów V4

Nowe impulsy rozwoju regionów - "Forum regionów krajów V 4"

Wejście Republiki Słowackiej i kolejnych krajów Europy Środkowej i Wschodniej, zwłaszcza wejście krajów tzw. "wyszechradzkich" wytworzył nową przestrzeń i przyniósł dla ich regionów nowe impulsy i możliwości.

Jednym z takich impulsów jest współpraca regionów krajów Grupy Wyszechradzkiej, znanej jako V4 w ramach nowo powstałego wspólnego Forum Regionów Krajów V 4. Impuls związany z założeniem tak znaczącego forum pochodził z warsztatów Regionalnego Samorządu Województwa Samorządowego Rzeczypospolitej Polskiej, który gościł najwyższych przedstawicieli samorządu regionalnego i jednostek terytorialnych krajów V 4 (Słowacja, Czechy, Węgry i Polska) i organizatorem I rundy Forum Regionów Krajów V 4 w Krakowie w dniach 11-12 października 2004. Forum regionów krajów V4 jest platformą rozwoju współpracy regionów, jako dobrowolne stowarzyszenie regionalnych samorządowych i terytorialnych wspólnot administracyjnych, które zarówno łączą terytorialne, a także historyczne stosunki i wspólne wyzwania połączone z rozwojem społecznym i gospodarczym, szczególnie w kontekście członkostwa naszych krajów w Unii Europejskiej. Celem jest wspólne tworzenie polityki regionalnej Unii Europejskiej i jej wdrożenie z punktu widzenia interesów i potrzeb dotkniętych regionów.

O tym, że ten pomysł znalazł przyjazne stanowisko między aktorami samorządu regionalnego na Słowacji, jak również w sąsiednich krajach świadczy fakt, że w dniach 26. - 27. września 2005 r. w Bratysławie odbyła się już II runda forum, które stopniowo dostaje się do świadomości zwłaszcza społeczeństwa profesjonalnego. Województwo Preszowskie na posiedzeniu forum reprezentował dyrektor urzędu województwa Alexander Ernst. Na posiedzeniu II forum regionów krajów V4 zostały przyjęte dwa dokumenty. Pierwszym była Deklaracja Przedstawicieli Regionów Krajów V 4, która uważa współpracę regionów krajów V 4 za ważny i wzajemny wskaźnik rozwoju i gwarancji mocnego postawienia regionów w przestrzeni środkowoeuropejskiej a także przestrzeni europejskiej. Ogólnie oczekuje się, że regiony krajów V 4 staną się wpływową opiniotwórczą grupą wspólnej polityki Unii Europejskiej. Drugim dokumentem, które przyjęło forum jest wezwanie przedstawicieli regionów Rady Ambasadorów krajów V4, aby zwarzyć i przyjąć zadanie strategiczne Funduszu V4 (Międzynarodowego Funduszu Wyszechradzkiego) do założenia tzw. "Obserwatorium Wyszechradzkiego", jako długotrwały projekt badawczy uniwersytetów w krajach Europy.

Do współpracy regionów krajów V 4 aktywnie włączyło się województwo preszowskie. W roku 2004 Marszałek Województwa Preszowskiego Peter Chudík wziął udział w konferencji forum, jak również w samodzielnym posiedzeniu w Krakowie. Już przed samym posiedzeniem II Forum w Bratysławie, województwo preszowskie wstąpiło aktywnie do rokowania w Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w kwestiach założenia tzw. Obserwatorium Wyszechradzkiego. Przedmiotem działalności Obserwatorium Wyszechradzkiego od początku do okresu jego instytucjonalizowania, współpraca partnerów została ukierunkowana na poszerzenie problematyki istnienia i rozwoju poszczególnych regionów. Dlatego po porozumieniu z przedstawicielami

Uniwersytetu Proszowskiego do pracy obserwatorium została włączona także Katedra Politologii Wydziału Filozoficznego. Jako partner dla Województwa Preszowskiego na polskiej stronie występuje Instytut Administracji Publicznej oraz Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Przystąpienie partnerów i instytucji kolejnych regionów krajów V4 jest w stadium negocjowania. Pozytywnym znakiem pracy obserwatorium jest jego dążenie do uzyskania kryterium finansowego do finansowania wspólnych projektów ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego (MVF). Obserwatorium stworzy dla poszczególnych regionów przestrzeń, aby określili własne kluczowe tematy, które powinny być rozwiązywane na poziomie analitycznym, ale także praktycznym. Chodzi o problematykę połączoną z pracą samorządu, jego miejsca i zadania w ramach twórczości i realizacji europejskiej polityki regionalnej, pracy jej organów, wykonywaniem kompetencji, aż do opracowania i realizacji wspólnych projektów rozwojowych, jak również wspólnego lobingu w organach Unii Europejskiej, szczególnie przy wyborze regionów Unii Europejskiej.

Obserwatorium Wyszehradzkie

Projekt badawczy - Obserwatorium Wyszehradzkie

Poruszone kwestie Obserwatoria Wyszehradzkiego. I w taki sposób można nazwać cel i wynik spotkania roboczego przedstawicieli samorządu regionalnego Województwa Preszowskiego i Województwa Małopolskiego i przedstawicieli Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Preszowskiego, które odbyło się w Krakowie w dniach 8 - 9 grudzień 2005.

Jak już z samego tytułu wypływa, celem spotkania roboczego na terenie jednego z najstarszych i najbardziej znanych uniwersytetów w Europie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie było inicjowanie "włączenie procesu" współpracy opartego na bazie partnerstwa do monitorowania wyszehradzkiego w ramach Forum regionów krajów V 4 w formie Projektu Badawczego Obserwatorium Wyszehradzkie.

Forum Regionów Krajów Grupy Wyszehradzkiej powstało jako dobrowolne stowarzyszenie regionalnych wspólnot samorządowych, które łączą zarówno terytorialne, a także kulturowe i historyczne powiązania oraz wspólne wezwania połączone z rozwojem społecznym i gospodarczym, szczególnie w kontekście członkostwa naszych krajów w Unii Europejskiej.

Monitoring Wyszehradzki:

Rzeczywista współpraca regionów wyszehradzkich będzie możliwa, jeżeli zbliżą się narody tych krajów, jeżeli zaczną bezpośrednio współpracować regiony, wspólnoty miejskie, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i ze świadomością wspólnego interesu będą realizowały wspólne cele. Wyszehradzkie monitorowanie, stworzone na terenie uniwersytetów w regionach – członków forum, będzie się zajmowało monitoringiem zjawisk miejscowych i regionalnych, a także problemów związanych ze współpracą Krajów Grupy Wyszehradzkiej. Celem monitoringu będzie zapewnienie aktualnych informacji dla członków forum regionów krajów Grupy Wyszehradzkiej, które im umożliwią ocenić główne problemy i stan realizacji wspólnych projektów, oraz ocenić wyniki i określić bariery.

Sieci Partnerskie

Regiony odgrywają kluczową rolę w zjednoczonej Europie. Sieci europejskie oferują przestrzeń do wytworzenia współpracy w różnych dziedzinach. Właśnie za pośrednictwem nawiązywania współpracy i budowania partnerstwa z pozostałymi regionami pomagają w rozwoju regionalnym.

Propagowanie na łamach Europy

Propagowanie województwa preszowskiego i prezentowanie jego udanych projektów

Przedstawicielstwo w Brukseli propaguje województwo preszowskie i jego pomysły na imprezach prestiżowych w Brukseli. Udział na tych imprezach jest poprzedzony długim rzędem spełnienia ważnych kryteriów i zadań, które umieszczają województwo preszowskie pomiędzy aktywnymi i dynamicznie rozwijającymi się regionami, które są z roku na rok bardziej znane w centrum Europy. Przedstawicielstwo województwa realizuje czynności prezentujące, które pomagają w szerzeniu i umacnianiu pozytywnego imidżu województwa i zwiększają jego ocenę na poziomie europejskim.